

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

**Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв**

**РЕЖИСУРА
ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ЗАХОДІВ**

**Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації**

**Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізація “Видовищно-театралізовані заходи”**

Київ – 2005

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

РЕЖИСУРА ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ЗАХОДІВ

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізація “Видовищно-театралізовані заходи”

2005

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

РЕЖИСУРА ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ЗАХОДІВ

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації, – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 24 с.

Укладачі:	<i>В. М. Сандул, Б. С. Трохименко</i> – викладачі Миколаївського державного вищого училища культури
Рецензенти:	<i>С. В. Капустян</i> – заслужений діяч мистецтв України, викладач Херсонського державного училища культури, <i>А. С. Горбов</i> – викладач Київського обласного училища культури
Відповідальний за випуск	<i>Т. Ф. Стронько</i>
Редактор	<i>Є. Д. Колесник</i>

Підписано до друку 02.12.05 р. Гарнітура Times
Формат 60×84_{1/16}. Папір офсетний. Друк офсетний.
Обл.-вид. арк. 1,5. Наклад 200 прим.

Видавництво «Нова Книга» м. Вінниця, вул. Стеценка, 46/85
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №103 від 30.06.2000 р.
Тел. (0432)52-34-80, 52-34-82 Факс 52-34-81
E-mail: newbook1@vinnitsa.com
www.novaknyha.com.ua

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України, 2005

Пояснювальна записка

Предмет “Режисура театралізованих заходів” призначений для підготовки спеціалістів-організаторів театралізованих народних свят та обрядів і постановників видовищно-театралізованих заходів. Специфіка підготовки режисерів театралізованих заходів полягає у своєрідності використовуваних ними засобів видовищної виразності, часто відмінних від суто театральних способів організації дії, на сценічних майданчиках всіх типів (на клубній сцені, вулиці, парку, стадіоні тощо), оскільки включає в себе учасників театралізованого видовища та глядачів. Отже організація масових театралізованих заходів, свят, обрядів займає значне місце в багатогранній роботі закладів культури. Маленький сільський клуб та великий культурно-спортивний комплекс однаково потребують професійних організаторів, що досконало володіють режисерською майстерністю. Вивчення предмету РТЗ повинно бути побудоване таким чином, щоб студенти одержали глибокі знання з режисури, що складає фундамент режисерської спеціалізації, і безпосередньо могли перейти до вивчення специфіки створення масових театралізованих заходів. Студент повинен глибоко вивчити зміст і методику роботи режисера в клубі, культурному центрі. В основу професійної підготовки майбутніх спеціалістів повинна бути покладена система К. С. Станіславського, творчий досвід Є. Вахтангова, Л. Курбаса, В. Мейерхольда та сучасних майстрів масової режисури. Педагог з спеціалізації повинен всіляко сприяти вихованню у студентів любові до майбутньої професії, розвивати в них інтерес до специфічних умов роботи режисера масових театралізованих заходів.

Для цього необхідно використовувати міжпредметні зв'язки: паралельне проходження тем із сценарної майстерності, акторської майстерності, сценічної пластики, сценічної мови, КДД тощо.

Дана програма побудована з таким розрахунком, щоб продуктивно проводити заняття із студентами, поступово переходячи від однієї теми до іншої, від жанру до жанру не спонтанно, а виходячи із логіки ускладнення режисерсько-постановочних прийомів. Основною формою навчання є лекційні, практичні та індивідуальні заняття. Лекції і бесіди передують практичним заняттям, але можуть проводитись і на основі уже виконаних завдань, які дають необхідний матеріал для ви-

сновків та теоретичних узагальнень. Під час навчання в училищі студенти беруть участь як режисери і виконавці в підготовці концертних програм, творчих показів училища, масових театралізованих заходів, свят та обрядів... Педагоги курсу несуть відповідальність не тільки за професійну підготовку, але й за громадянське виховання. Вся навчальна робота по оволодінню основами режисерського мистецтва повинна бути підпорядкована вихованню у молодих режисерів почуття високої відповідальності перед народом, ясного розуміння важливої ролі мистецтва в розбудові молодого української держави.

Структура курсу

Семестри	Кількість тижнів	Розподіл годин на заняття	Індивід.	Всього за семестр	Заліки, екзамени
I	18	7x18=115 +	11	126	–
II	20	6x20=109 +	11	120	–
III	17	6x17 = 91 +	11	102	Екзамен
IV	20	8x20=149 +	11	160	Залік
V	18	9x18=151 +	11	162	Екзамен
VI	15	10x15 = 139 +	11	150	Держав. Екзамен
Всього:		754	66	820	

I курс, I семестр

Розділ I. Вступ					
1.1. Режисура як професія. Специфіка режисури театралізованих заходів.	2	2			
1.2. Історія виникнення та розвиток режисури свят та інших видовищних театралізованих заходів.	2	2			
Розділ II. Реалістичні традиції акторського мистецтва та система К. С. Станіславського					
2.1. Реалізм – основний метод театрального мистецтва.	3	3			

2.2. Система Станіславського як наукове обґрунтування законів сценічної творчості.	2	2	
2.3. Основні принципи Системи.	2	2	
Розділ III. Режисура сценічного етюда			
3.1. Режисерські вправи і етюди.	34	31	3
3.2. Етапи роботи над режисерським етюдом.	30	28	2
3.3. Режисерська робота над масовим етюдом.	15	14	1
Розділ IV. Режисерська робота над концертною програмою (на матеріалі етюдів)			
4.1. Режисерський задум концерту.	8	7	
4.2. Формування програми концерту.	8	7	1
4.3. Постановка концертної програми.	17	14	1
4.4. Виконання концертної програми.	2	2	3
4.5. Аналіз програми. Завдання на II семестр.	1	1	
Всього за семестр:	126	115	11
I курс II семестр			
Розділ V. Ідейно-художній аналіз літературного твору			
5.1. Обґрунтування вибору.	2	2	
5.2. Поняття про тему, ідею та конфлікт.	4	4	
5.3. Аналіз особливостей композиційної побудови твору.	2	2	
5.4. Загальні принципи дійового аналізу.	4	4	
Розділ VI. Режисерська робота над інсценівкою			
6.1. Вибір твору для інсценівки та його захист.	5	4	1
6.2. Режисерський аналіз твору.	6	6	
6.3. Створення постановочного плану інсценівки.	7	6	1
6.4. Постановочна робота над інсценівкою.	45	40	5

Розділ VII. Постановка театралізованої композиції на матеріалі інсценівок			
7.1. Виникнення задуму програми.	3	2	1
7.2. Режисерський хід та формування засобів виразності при монтажу композиції.	3	2	1
7.3. Постановка театралізованої композиції.	36	34	2
7.4. Показ практичних робіт.	2	2	
7.5. Аналіз роботи.	1	1	
Всього за семестр:			
II курс, III семестр			
Розділ VIII. Режисура малих форм			
8.1. Особливості режисури малих форм.	2	2	
8.2. Режисерський задум програми.	3	2	1
8.3. Номер та епізод у програмі.	6	4	2
8.4. Робота над словом. Майстерність ведучого.	8	6	2
8.5. Музичне та пластичне рішення програми.	6	4	2
8.6. Постановка програми.	73	69	4
8.7. Показ практичної роботи.	2	2	
8.8. Аналіз програми.	2	2	
Всього за семестр:			
II курс, IV семестр			
Розділ IX. Робота режисера над роллю на матеріалі уривка з п'єси			
9.1. Вибір уривка з п'єси.	2	2	
9.2. Режисерський аналіз твору.	3	2	1
9.3. Розподіл ролей.	2	2	
9.4. Загальний аналіз ролі, завдання акторам.	3	2	1

Розділ X. Робота режисера над постановкою уривка			
10.1. Репетиція у вигородах.	64	60	4
10.2. Прогонні репетиції.	10	10	
10.3. Монтувальні репетиції.	7	6	1
10.4. Генеральні репетиції.	4	4	
10.5. Задача уривка.	2	2	
Розділ XI. Об'єднання уривків із вистав в єдине ціле театралізоване видовище			
11.1. Пошук сценарного ходу.	5	4	1
11.2. Побудова програми.	7	6	1
11.3. Прогонні репетиції театралізованого видовища.	42	40	2
11.4. Генеральні репетиції.	6	6	
11.5. Показ на глядача театралізованого видовища.	3	3	
Всього за семестр:	160	149	
III курс, V семестр			
Розділ XII. Режисура тематичних програм клубних заходів			
12.1. Особливості режисури клубних вечорів.	10	10	
12.2. Особливості режисури дископрограм.	10	10	
12.3. Режисура ритуалу, обряду.	10	10	
12.4. Режисура свята трудового колективу.	10	10	
12.5. Режисерський задум програми (за вибором).	3	2	1
12.6. Режисерська наскрізна дія і образне рішення.	5	4	1
12.7. Музичне рішення програми.	6	4	2
12.8. Режисура епізодів.	84	80	4
12.9. Монтаж фонограм.	6	4	2
12.10. Підготовка монтажного листа.	3	2	1
12.11. Режисура ділової частини програми.	6	6	

12.12. Створення святкової ситуації та її використання.	4	4	
12.13. Показ тематичної програми.	4	4	
12.14. Аналіз заходу.	1	1	
Всього за семестр:	162	151	11
III курс, VI семестр			
Розділ XIII. Режисура масового театралізованого свята			
13.1. Масове свято як художнє явище.	4	4	
13.2. Засоби ідейно-емоційного впливу масового свята.	4	4	
13.3. Специфічні особливості режисури масового свята.	4	4	
13.4. Театралізація, гра як провідні методи організації масового свята.	4	4	
13.5. Вибір сценарію для постановки масового свята.	5	4	1
13.6. Написання постановочного плану свята.	8	6	2
13.7. Розподіл творчих обов'язків.	2	2	
13.8. Постановка масового театралізованого свята.	81	76	
13.9. Безпосередньо проведення масового театралізованого свята.	4	4	
13.10. Аналіз свята.	2	2	
Розділ XIV. Підготовка до захисту постановочного масового заходу на державному іспиті			
14.1. Вибір та захист теми дипломного заходу.	7	6	1
14.2. Написання постановочного плану дипломного заходу.	22	20	2
14.3. Захист режисерського задуму дипломного заходу.	3	3	
Всього за семестр:	150	139	11

Тезний виклад матеріалу за темами

I курс, I семестр

РОЗДІЛ I. ВСТУП.

Тема 1.1. Режисура як професія. Специфіка режисури театралізованих заходів

Театр – мистецтво синтетичне, дійове, колективне. Режисер – ідейний і художній організатор вистави, який об'єднує творчу працю всіх учасників для здійснення на сцені задуму драматурга, сценариста. Режисер – організатор і постановник вистави.

Режисер – педагог-вихователь.

Режисура театралізованих заходів – єдина гілка театральної режисури. Роль К. С. Станіславського, Є. Б. Вахтангова, В. С. Мейерхольда, Л. С. Курбаса в розвитку режисури.

Специфіка режисури театралізованих заходів. Актуальність. Включення глядачів в дію. Роль І. Туманова, Б. Варварко – наших сучасників у становленні театралізованих масових заходів.

Тема 1.2. Історія виникнення та розвиток режисури свят та інших театралізованих заходів

Поняття про сутність і специфіку масових свят. Елементи режисури масових свят та видовищ. Місце масового свята в духовному житті сучасного суспільства. Обрядове походження свята. Свята і видовища в Давній Греції і Римі. Свята епохи феодалізму. Свята Французької буржуазної революції (1789–1793 рр.). Масові свята, присвячені Великій Жовтневій Соціалістичній революції. Масові свята 70-х–90-х рр. в Радянському Союзі та Україні.

РОЗДІЛ II. РЕАЛІСТИЧНІ ТРАДИЦІЇ АКТОРСЬКОГО МИСТЕЦТВА ТА СИСТЕМА К. С. СТАНІСЛАВСЬКОГО

Тема 2.1. Реалізм – основний метод театрального мистецтва

Принципи життєвої правди в відображенні соціального середовища, побуту, суспільних відносин та обумовлених ними типових людських характерів – складові частини сучасного реалістичного театру. Збагачення реалістичного мистецтва в творчих пошуках сучасних видатних режисерів – Ю. Любімова, Г. Товстоногова за рахунок введення системи образних узагальнень та художньої умовності.

Тема 2.2. Система К. С. Станіславського як наукове обґрунтування законів сценічної творчості

К. С. Станіславський – творець системи виховання актора школи Переживання. Система Станіславського – гнучкий, творчий метод. Робота Станіславського над розвитком елементів акторської майстерності. Значення системи Станіславського для режисера театралізованих заходів.

Тема 2.3. Основні принципи Системи

Система – надійний фундамент, на якому можна будувати міцну будівлю вистави, театралізованого масового заходу. Основні її принципи:

- Принцип життєвої правди.
- Принцип ідейної активності мистецтва (надзавдання).
- Дія – збуджувач сценічних переживань та основний матеріал акторського мистецтва.
- Принцип органічності творчості актора.
- Творче перевтілення актора в образ.

РОЗДІЛ ІІІ. РЕЖИСУРА СЦЕНІЧНОГО ЕТЮДА

Тема 3.1. Режисерські вправи і етюди

- Вимоги до етюда: тема, ідея, конфлікт.

Етюд – сценічний твір з однією подією. Створення умов органічного мовчання. Правда спілкування з уявним предметом. Введення в етюд запропонованих обставин. Акторське завдання. Пристосування. Ціль.

- Створення еподів на оцінку подій, що є ключовими моментами дії і т. ін. (наприклад, “Зустріч”, “Вибух” і т. ін.);
- Створення еподів на ідею байок, прислів’їв.
- Знайомство з поняттям “мізансцена”. Мізансцена – пластично-образний вираз стану, цілеспрямованості, конфлікту. Мізансцени основні і перехідні, симетричні і асиметричні, фронтальні і діагональні.
- Вправи на розвиток режисерської фантазії та уяви. Офантазування предметів (обручки, годинника, альбома). Оантазувати і логічно зв’язати дві дії (розглядати – рвати, шукати – знищувати, підслухувати – читати); Офантазувати предмети і дієслово (збиратися – телефон, чекати – лялька, знищувати – квіти);

Офантазування і логічне оправдання предмета, дії, слова (газета – ховати – біда та й годі, дзеркало – підглядати – “ну і ну”). Фантазія запропонованих обставин, прелюдії етюда.

- Кінострічка уяви на основі літературного твору.
- Кінострічка уяви на основі образотворчого твору (“Анкор, ще анкор” Федотова, “Не чекали”, “Арешт пропагандиста” Репіна).
- Вправи “що тут трапилось”, або “що тут трапиться?”
- Створення еподів на “статичну мить” (виявлення через розташування людських постатей у просторі в їх динамічній статисти змісту запрограмованої теми, наприклад “Перемога”, “Подвиг” і т. ін.).
- Організація сценічного простору за вказівкою педагога з метою створення зручної і сценічно виразної обстановки, в якій повинна відбуватись певна дія.
- Побудова еподів з метою створення атмосфери. Постановка парних еподів. Введення в етюди музики, світла, художнього оформлення – засобів створення відповідної атмосфери.
- Етюдна праця по створенню сценічної атмосфери.

Тема 3.2. Етапи роботи над режисерським етюдом

- Розповідь про задум етюда.
- Виклад ідеї, теми та конфлікту етюда.
- Написання сценарію етюда.
- Дійовий аналіз етюда.
- Виклад мети вчинків дійових осіб.
- Виклад завдань виконавцям.
- Створення постановочного рішення етюда.
- Організація сценічного простору.
- Створення відповідної атмосфери.
- Світлове, музичне оформлення етюда.
- Затвердження постановочного задуму етюда.

Тема 3.3. Режисерська робота над масовим етюдом

Основа масового етюда – дія багатьох людей, захоплених одним завданням. Загострення запропонованих обставин, активність конфліктного зіткнення – засіб організації активної дії в масовому етюді. Сполучення індивідуальних характеристик персонажів з єдиним акторським завданням у масовому етюді. Музика як спосіб організації дії в масовому етюді, управління масовкою.

- Розповідь про задум масового етюда.
- Виклад ідеї, теми та конфлікту етюда.
- Створення постановочного рішення масового етюда.
- Створення відповідної атмосфери масового етюда.
- Дійовий аналіз масового етюда.
- Затвердження постановочного задуму масового етюда.

РОЗДІЛ IV. РЕЖИСЕРСЬКА РОБОТА НАД КОНЦЕРТНОЮ ПРОГРАМОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ЕТЮДІВ)

Тема 4.1. Режисерський задум концерту

Вимоги до концерту. Концерт – засіб формування смаку аудиторії. Тема, ідея та особливості впливу надзавдань в концерті.

Основні форми і види концертів: ювілейні, звітні, тематичні, театралізовані, гала-концерти тощо, їх особливості.

Особливості складення концертної програми. Принцип контрасту – основний метод побудови програми. Контрастність видів мистецтва, жанрів, засобів виразності. Темпоритмічна побудова програми.

Тема 4.2. Формування програми концерту

- Пошук сценарного ходу. Побудова програми з точки зору тематичного і композиційного розвитку.
- Вибір номерів до концертної програми. Знайомство (попереднє) учасників з концертною програмою.
- Планування концертних виступів.

Тема 4.3. Постановка концертної програми

- Підготовка та постановка концертної програми. Організація умов для виступу артистів (зміна мікрофонів, рух завіси, винос стільців тощо).
- Підготовка та постановка концертної програми (фінал програми – найяскравіший момент дії).
- Художнє оформлення концертної програми.
- Постановка світлового оформлення.
- Музичне та шумове оформлення програми.
- Генеральна репетиція.

Тема 4.4. Виконання концертної програми

- Показ концертної програми на глядача.

Тема 4.5. Аналіз концертної програми

- Аналіз концертної програми. Завдання на II семестр.

І курс, II семестр

РОЗДІЛ V. ІДЕЙНО-ХУДОЖНІЙ АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ

Тема 5.1. Обґрунтування вибору

Основні принципи вибору художнього твору для інсценівки – висока ідейно-художня цінність, актуальність тематики. Правдиве відображення життя в його суперечностях. Відповідність твору виконавчим та матеріально-технічним можливостям колективу (наявність відповідних виконавців, постановочних засобів, технічного обладнання).

Тема 5.2. Поняття про тему, ідею, конфлікт

Зміст як внутрішня суть твору. Тема – коло життєвих явищ, що знайшли своє художнє відтворення в даному творі. Тема й контртема твору. Ідея – основна думка твору, що витікає із взаємодії образів і боротьби наскрізної дії з контрдією (тобто центрального конфлікту).

Конфлікт – основа драматичного розвитку сценічної дії і головна рушійна сила сюжету. Вирішальна роль характерів у виникненні і розвитку конфлікту.

Тема 5.3. Аналіз особливостей композиційної побудови

Композиція п'єси – побудова твору, розташування основних його елементів і частин у визначеній системі і послідовності. Основні елементи композиції – експозиція, зав'язка, наростання дії, кульмінація, розв'язка.

Тема 5.4. Загальні принципи дійового аналізу

- Визначення подієвого ряду. Види подій (вихідна, основна, центральна, головна, фінальна). Організація подій. Сюжет драматичного твору як найважливіші обставини і найбільш вагомні події в житті людей у їх послідовності.
- Конфліктний характер сюжету. Розкриття в подіях сюжету і конфлікту різноманітних рис характеру людини. Розкриття характерів через конфлікт, через їх вчинки і дії.

РОЗДІЛ VI. РЕЖИСЕРСЬКА РОБОТА НАД ІНСЦЕНІВКОЮ

Тема 6.1. Вибір твору для інсценівки та його захист

Інсценівка – переробка оповідного тексту в драматургічну форму.

Необхідні умови для інсценування літературного твору:

- вибір дійового, побудованого на гострих подіях, завершеного (який має зав'язку, кульмінацію і розв'язку) уривка оповідання, повісті, роману;
- наявність виразного, ясного діалогу, перетворення в необхідних випадках тексту, написаного автором від третьої особи, в діалоги від першої;
- Зосередження дії навколо головного конфлікту (єдність дії);
- Обмежена кількість дійових осіб, що виявляють свої характери в гострому життєвому конфлікті.
- Обговорення та захист твору в групі.

Тема 6.2. Ідейно-художній аналіз твору

Глибоке проникнення в зміст художнього твору. Виникнення перших режисерських бачень майбутньої вистави.

- Точний виклад в письмовій формі ідеї, теми, твору.
- Визначення конфлікту як основи драматичного розвитку сценічної дії.
- Вивчення художніх особливостей твору, дійсності, відображеної у творі.

Тема 6.3. Створення постановочного плану інсценівки

- Вирішення вистави в просторі.
- Режисерська побудова події. Надзавдання.
- Створення атмосфери, темпоритму вистави, введення додаткових засобів виразності: світло, шуми, музика.

Тема 6.4. Постановна робота над інсценівкою

Застольний період – перший етап роботи з акторами. Основні завдання застольного періоду: глибоке вивчення ідейного змісту інсценівки, її образів, ліній їх поведінки, “розвідка розумом” і перевірка дією.

- Читання та обговорення інсценівки. Мета обговорення – оцінка інсценівки, донесення до виконавців змісту твору. Включення всього колективу в обговорення інсценівки.
- Розподіл ролей. Внутрішні дані (емоційність і якість темпераменту, культурний рівень, фантазія і уява, почуття гумору, здатність до характерності). Зовнішні дані.

- Перше читання п'єси виконавцями по ролях. Читання п'єси “від себе”.
- Розвідка інсценівки і ролі розумом і фізичними діями.
- Боротьба з намаганнями “трати почуття”.
- Переказ інсценівки виконавцем від свого імені (“я”).
- Розвідка розумом – відчуття надзавдання. Визначення конфлікту, подієвого ряду.
- Визначення завдань виконавцям у подіях.
- Перевірка логіки дії фізичною дією через етюд.
- Органічний перехід до репетицій у вигородах.
- Репетиція у вигородах. Основна мета – пошук фізичної лінії життя кожного персонажу.
- Робота “за подіями” – принцип роботи у вигородах.
- Сценічна дія в умовах точного планування. “Опорні крапки” і їх значення при побудові мізансцени.
- Пошук акторських мізансцен. Вивчення виразних мізансцен в творах живопису.
- Перспектива ролі як рух до кінцевої мети.
- Почуття перспективи вистави. Розподіл, побудова сцен по їх значності у відношенні надзавдань вистави як умова створення перспективи в розвитку дії.
- Початок зборки вистави. Прогони шматків, окремих епізодів. –
- Репетиції без зупинок з зауваженнями після “прогону”.
- Прогонна репетиція. Перевірка загальної лінії акторського виконання і режисерського малюнку, вирішення вистави, зв'язку мізансцен з її оформленням.
- Генеральна репетиція. Перевірка творчої готовності вистави в цілому. Порядок на кону і за лаштунками.
- Випуск вистави.

РОЗДІЛ VII. ПОСТАНОВКА ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ КОМПОЗИЦІЇ НА МАТЕРІАЛІ ІНСЦЕНІВОК

Тема 7.1. Виникнення задуму програми

Відбір для участі в постановці театралізованої композиції кращих інсценівок з таким розрахунком, щоб кожен студент мав творче наван-

ТЕМИ	Години		
	Гр.	Інд.	Сам.
1	2	3	4
Дослідження психомоторного ритму дій.	4	1	
Поглиблення запропонованих обставин та їх оживлення.	8		
Організація простору: розводки і мізансценування.	10		
Голос актора. Інтонаційна гнучкість мови.	2		
Робота з текстом. Дослідження вірша. Привласнення.	8	1	10
Ритм мови і його вплив на емоційну систему та спосіб поведінки.	4		
Культура тіла.	2		
Розвиток виразності рук (тренінг).	8		
Співвідношення слова і руху в сценічній інтерпретації поетичної мови.	2		
Зерно образу.	2		
Пошук характерності (тренінг за М. Чеховим).	2	1	
Перевірка наскрізної дії та надзавдання. Партитура дій.	4	1	
Робота над другим планом.	2	1	
Пошук сценічного самопочуття.	4		
Розвиток артистичної свободи творчості (тренінг).	8		
Поняття про атмосферу ролі і вистави.	2		
Робота над створенням атмосфери (тренінг за М. Чеховим).	10		
Музика у виставі: її роль і принципи застосування.	2		
Робота над викінченням уривків.	20		20
Екзамен: а) показові вправи; б) уривки з віршованої драматургії.			
Всього:	150	10	80
ТРЕТІЙ РІК НАВЧАННЯ:			
Створення ролі у виставі.			
II-й (VII-й) семестр			
Підсумки другого року виховання.	2		
Л. Курбас: концепція сценічної дії.	2		

ТЕМИ	Години		
	Гр.	Інд.	Сам.
1	2	3	4
Актор театру Б. Брехта. Інтелект і конструкція ролі. Вплив Курбаса на Брехта.	2		10
Робота над роллю:			
а) період пізнання:			
Знайомство з п'єсою і роллю: читка і обмін враженнями.	4		
Визначення теми, ідеї та головного конфлікту (його зміст, конфлікуючі сили, предмет, розвиток та характер).	4		
Вивчення допоміжних матеріалів: епоха, культура, творчість автора і т. д.			20
Читка по ролях. Протокол зовнішнього життя ролі.	12		
Аналіз дію.	10		
Створення "досьє": автор про персонаж (ремарки та коментарі), дійові особи про персонаж, персонаж про себе.	4		10
Позасценічне життя ролі. Створення автобіографії ролі.	2	1	10
б) період переживання:			
Постановка задач (творчих, фізичних, психологічних) та приціл на надзавдання.	8		
Створення логіки і послідовності дій ролі, їх оправдання.	4	1	
Дослідження логіки внутрішньої мови.	4	1	
Дослідження процесу внутрішніх бачень.	4	1	
Пошук "зерна" – визначальної риси характеру образу.	4		
Манки – збудники емоційної пам'яті.		1	
в) період втілення:			
Робота з текстом. Оволодіння характерністю мови.	2	1	20
Поглиблення і оживлення запропонованих обставин.	8		
Перевірка виникнення та розгортання чуттєво-рухових реакцій на подразники, їх правди та глибини.	8	1	
Оволодіння пластичною характерністю образу.	4	1	10

Тема 8.5. Музичне та пластичне рішення програми

Значення музичного оформлення у створенні відповідної атмосфери у програмі прослуховування та відбір музичного матеріалу для конкретної програми. Пошуки пластичного рішення програми відповідно до жанрових особливостей майбутньої програми.

Тема 8.6. Постановка програми

- Застольний період:
 - а) читання програми та розподіл ролей;
 - б) перше читання програми по ролях;
 - в) уважне відношення режисера до мови виконавців, виправлення невірної вимови у виконавців, контроль за дикцією.
 - г) активні пошуки виконавцями своїх шляхів до ролі.
- Робота у вигородах. Пошуки точної лінії фізичного життя кожного персонажу програми.
- Оволодіння сценічною дією в умовах точного планування.
- Пошук та закріплення мізансцен.
- Слово та рух.
- Робота над образом у вигородах.
- Почуття перспективи ролі.
- Взаємозв'язок цілого та часткового.
- Початок “збірки” програми.
- Прогони окремих епізодів, сцен, кусків.
- Прогони програми в цілому.
- Генеральні репетиції.

Тема 8.7. Показ практичної роботи

Організація глядачів. Підготовка глядацької зали, сценічної площадки до вистави. Безпосередній показ програми на глядача.

Тема 8.8. Аналіз програми

II курс, IV семестр

РОЗДІЛ ІХ. РОБОТА РЕЖИСЕРА НАД РОЛЛЮ НА МАТЕРІАЛІ УРИВКА З П'ЄСИ

Тема 9.1. Вибір уривка з п'єси

- Вибір дієвого, побудованого на гострих подіях, закінченого (що має зав'язку, кульмінацію, розв'язку) уривка з п'єси.

- Близькість та зрозумілість студентам змісту п'єси, психології персонажів, їх віку, запропонованих обставин.

Тема 9.2. Режисерський аналіз твору

- Визначення теми, ідеї, конфлікту, композиційної побудови, ряду подій та жанру.

Тема 9.3. Розподіл ролей

- Попередня читка уривка п'єси по ролях з метою визначення відповідності того чи іншого виконавця режисерському баченню ролі.

Тема 9.4. Загальний аналіз ролі, завдання акторам

- Досьє ролі. Вчинки та їх мотивування. Взаємовідносини з іншими персонажами. Мова персонажу. Надзавдання ролі, наскрізна дія ролі, “зерно” ролі.

РОЗДІЛ Х. РОБОТА РЕЖИСЕРА НАД ПОСТАНОВКОЮ УРИВКА З П'ЄСИ

Тема 10.1. Репетиція у вигородах

Головна мета репетицій у вигородах. Метод фізичних дій в процесі репетицій у вигородах. Мізансценування. Залежність мізансцен від надзавдання та образу вистави. Робота над образами у вигородах.

Тема 10.2. Прогонні репетиції

Прогонні репетиції по епізодах. Перевірка і уточнення темпоритму. Зв'язок з декоративно-художнім оформленням. Відбір і закріплення кращих пристосувань акторів. Освоєння виконавцями декорацій, меблів, бутафорії, музики, шумів, костюмів та гриму.

Тема 10.3. Монтувальні репетиції

Репетиції по установці декорацій з пробою музики, світла та шумів. Створення монтувальних виписок. Використання цих виписок під час репетиції і вистави.

Тема 10.4. Генеральні репетиції

Перевірка творчої готовності вистави в цілому. Повна злагодженість всього господарства вистави. Точний розрахунок часу, необхідного на кожну перестановку декорацій. Хронометраж всієї вистави. Обов'язки помічника режисера. Місце режисера на генеральній репетиції.

Тема 10.5. Здача уривка

Підготовка сцени до вистави і місць для виконавців за лаштунками. Створення творчої атмосфери за лаштунками.

РОЗДІЛ XI. ОБ'ЄДНАННЯ УРИВКІВ ІЗ ВИСТАВ В ЄДИНЕ ЦІЛЕ ТЕАТРАЛІЗОВАНЕ ВИДОВИЩЕ

Тема 11.1. Пошук сценарного ходу

Сценарно-режисерський хід як прийом, що об'єднує матеріал в єдине ціле.

Тема 11.2. Побудова програми

Відбір уривків, які відповідають ідейно-тематичному напрямку театралізованого видовища, та об'єднання їх в єдине ціле.

Тема 11.3. Прогонні репетиції театралізованого видовища

Прогони окремих уривків в умовах вигородки. Прогонні репетиції всього театралізованого видовища повністю без зупинок. Перевірка та уточнення всієї сценічної композиції видовища. Освоєння виконавцями декорації, меблів, бутафорії, музики, шумів, одягу та гриму.

Темпоритм видовища.

Тема 11.4. Генеральні репетиції

Перевірка творчої готовності видовища в цілому. Повна злагодженість всього господарства видовища. Точний розрахунок часу, необхідний на кожну перестановку декорацій. Хронометраж всієї вистави. Обов'язки помічника режисера. Місце режисера на репетиції.

Тема 11.5. Показ на глядача театралізованого видовища

Підготовка сцени до театралізованого видовища і місць для виконавців за лаштунками. Створення творчої атмосфери з лаштунками.

III курс, V семестр

РОЗДІЛ XII. РЕЖИСУРА ТЕМАТИЧНИХ ПРОГРАМ КЛУБНИХ ЗАХОДІВ

Тема 12.1. Особливості режисури клубних вечорів

Режисерський задум вечора. Образне рішення. Сценарно-режисерський хід. Організація подій і їх уточнення. Вибірковий характер

підбору, героїв. Режисерське інсценування подій, ситуацій. Святкова ситуація та її використання в режисурі вечора. Режисура епізодів та їх об'єднання в єдине сценічне дійство. Методика підготовки героїв вечора до сценічної дії. Організація репетицій.

Тема 12.2. Особливості режисури дископрограм

Особливості формування задуму дископрограми. Основні прийоми активізації глядача. Робота з ведучим дископрограм.

Тема 12.3. Режисура ритуалу та обряду

Завдання режисури обряду. Ритуал як одна із форм обрядовості і самостійна функція урочистого акту. Чіткість виконання ритуальних дійств. Асоціативність, образність ритуальних дій. Режисерський наскрізний хід обряду. Робота режисера з учасниками обряду. Ознайомлення їх зі сценарієм. Репетиції фрагментів обряду та ритуалу потребують чіткості виконання. Участь в обряді персонажів театралізованого дійства.

Тема 12.4. Режисура свята трудового колективу

Режисерський задум свята на основі вивчення історії підприємства. Пошук образного рішення, специфічного для даного підприємства. Педагогічне та дійове надзавдання. Створення святкової ситуації. Визначення часу дії, участь у святі кращих виробничників. Особисті свята людей: дні народження, весілля, народження дітей...

Вибір місця дії. Активізація глядача. Декоративно-художнє оформлення. Музика. Святкова торгівля. Конкурси. Реклама свята.

Тема 12.5. Режисерський задум програми (за вибором)

Ідейно-художній задум: коло тем, актуальність тем, конфлікт, ідея, надзавдання, наскрізна дія, сценарно-режисерський хід.

Тема 12.6. Режисерська наскрізна дія і образне рішення

Наскрізна дія та образне рішення – основа задуму тематичної програми.

Тема 12.7. Музичне рішення програми

Музичний образ і його специфіка в оформленні тематичної програми. Моменти включення в музичне оформлення маршів, гімнів і т. ін. Музика як засіб створення емоційної атмосфери свята. Музика як засіб формування темпоритму свята. Музика як засіб теми та ідеї свята.

Тема 12.8. Режисура епізодів

Ряд подій, мізансценування, монтаж епізодів, репетиції епізодів, використання засобів виразності, декоративно-художнє оформлення, освітлення, звукотехніка.

Тема 12.9. Монтаж фонограми

Створення єдиної фонограми для тематичної програми.

Тема 12.10. Підготовка монтажного листа

Значення монтажного листа. Форма. Обов'язкові розділи. Створення партитур для радиста, освітлювача, машиніста сцени тощо.

Тема 12.11. Режисура ділової частини програми

Тема 12.12. Створення святкової ситуації та її використання

Засоби виразності в створенні святкової ситуації.

Тема 12.13. Показ тематичної програми

Тема 12.14. Аналіз заходу

Аналіз тематичної програми. Завдання на VI семестр.

III курс, VI семестр

РОЗДІЛ XIII. РЕЖИСУРА МАСОВОГО ТЕАТРАЛІЗОВАНОГО СВЯТА

Теми 13.1.–13.10.

Масове свято як художнє явище. Засоби ідейно-емоційного впливу масового свята. Специфічні особливості режисури масового свята. Вибір сценарію для постановки масового свята. Написання постановочного плану свята. Постановка масового театралізованого свята. Проведення масового свята. Аналіз свята.

РОЗДІЛ XIV. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ПОСТАНОВЧОГО ПЛАНУ МАСОВОГО ЗАХОДУ НА ДЕРЖАВНОМУ ІСПИТІ

Теми 14.1.–14.3.

Вибір та захист теми дипломного заходу. Написання постановочного плану дипломного заходу. Захист режисерського задуму дипломного заходу.

Література:

- Горчаков Н. М.* Режиссерские уроки Станиславского. – М., 1952.
Кристи К. В. Воспитание актера школы Станиславского. – М.: Искусство, 1968.
Станиславский К. С. Собрание сочинений. ТТ. 1–5. – М.: Искусство, 1958.
Мейерхольд В. Э. Статьи. Письма. Речи. Беседы. – М.: Искусство, 1968.
Тихомиров Д. Беседы о РТМ. – М.: Сов. Россия, 1977.
Шароев И. Режиссура эстрады. – М.: ГИТИС, 1975.
Туманов И. Режиссура массовых праздников. – М.: Просвещение, 1976.
Генкин Д. М. Массовые праздники. – М.: Просвещение, 1975.